

Η ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΜΙΑΣ ΙΔΕΑΣ

Ἡ φημερίδα τῶν πρακτικῶν γιαιτρῶν (Journal des Praticiens) τοῦ Παρισιοῦ, πού ἔχει τὴ μεγαλύτερη κυκλοφορία σήμερις στὸν Γιαιτριάδ κόσμον, δημοσιεύει στὸν τελεφταῖο ἀριθμὸ (14/27 τοῦ 8) ἕνα γράμμα ἀνοιχτὸ γιὰ τὸν Ἰππουργὸ τῆς Δημόσιας Ἐκπαίδεψης τῆς Γαλλίας γραμμένο ἀπὸ τὸν κ. Οὐσάρ (Huchard) καθηγητῆ, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γιαιτρικῆς, Διευθυντῆ τῆς Γιαιτρικῆς ἀφῆς Ἐφημερίδας, συγγραφεὰ πολλῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων γιὰ τοὺς ἀρρώστους τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, πού ἔχουνε μεγάλο κύρος στὸ γιαιτρικὸν κόσμον, πρόεδρο μιᾶς ἐταιρίας γιὰ τὰ μεταλλικὰ νερά τῆς Γαλλίας κτλ. Ἀπὸ τὸ γράμμα συσταίνουμε νὰ τὸ διαβάσσουν οὐλοὶ, γιαιτὶ γράφε τί πρέπει νὰ γίνη στὴ Γαλλία γιὰ νὰ πᾶνε μπροστὰ οἱ γιαιτρικὲς σπουδὲς καὶ ἡ χώρα τοῦ Laennec καὶ ἄλλων νὰ μὴ μένη πίσω στὶς γιαιτρικὲς ἀνακάλυψες κτλ. Θὰ μας χρησιμῆση πολὺ, τώρα μάλιστα πού πρόκειται νὰ γίνη κάτι τι καὶ στὴ δική μας τὴ Σχολή γιὰ νὰ διορθωθῶνε κάμποσα στραβά καὶ ἀνάποδα καὶ γιαιτρεφτοῦνε τὰ κακομοιρασμένα καὶ ἀρρώστα.

Σ' ἀφῆ τὴ γραφὴ τοῦ κ. Οὐσάρ πρῶτα πρῶτα λέει πὼς δὲν τὰ γράφει γιὰ τὸ ἀτομικὸ του συμφέρο γιαιτὶ ἀφῆς σὲ λίγα χρόνια θ' ἀποσυρθῆ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας του, ἀλλὰ γιὰ τὸ συμφέρο τῆς Φραντζέζικης Γιαιτρικῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἔθνου του, πού τὸν πιστεύουμε γιαιτὶ ἔδειξε τὸν πατριωτισμὸ του σὲ πολλὰ ζητήματα καὶ πρὸ πάντων στὸ ζήτημα τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων τῆς πατρίδας του, λέγει τὰ ἐξῆς: «Μέσα στὶς μεταρρυθμίσεις, πού πρέπει νὰ γίνονε, εἶναι καὶ ἡ ἰδρυση ἑδρας Θεραπευτικῆς με φουικὰ μέσα (ὑδροθεραπεία), ἡλεκτροισμὸς, φωτοθεραπεία κτλ.) πού μέρα με τὴ μέρα προσδέβουνε σὲ γιαιτρεμα ἰῶν ἀσθενῶν ἰόσο πολὺ, ὥστε μπόρεσα νὰ πῶ ἂφῆς γιαιτρεβῶ χωρὶς γιαιτρικὰ ἢ με λίγα γιαιτρικὰ ἔχω τόσες ἐπιτυχίες ὡσεὶ ποτὲς μου».

Ἀφῆ τὴν ἰδέα τῆς διδασκαλίας τῆς ὑδροθεραπείας τὴν ἔρριξα πρῶτος ἐγὼ στὴ δημοσιότητα με μιὰ ἀλληλογραφία μου στὴν «Πατριδα» τοῦ Βουκουρεστίου, πού δημοσιεύθηκε με τὸν τίτλο ἢ «Ἰδροθεραπεία» στὸ φύλλο τῆς (14/27 Ἀπριλ. 1902). Ἀπ' ἀφῆ μεταφέρω ἐδῶ τὸ ἐξῆς μέρος...

— Θὰ μετανοιῶστε, εἶπε ὁ Ἀστακόφφ, τελειώνοντας τὴν περιγραφή του.

— Δὲ μετανοιῶνω ποτὲ. Σὴν κάνει κανένας μιὰ κουταμάρα, καλὰ θὰ κάμη νᾶν τὴν λησμονήση τὸ γρηγορώτερο. Ἔτσι εἶναι.

— Δότε μου τὴν ἀδεία νὰ σᾶς ρωτήσω ἀκόμα, ξαναεἶπε ὁ Ἀστακόφφ, καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ γαλλικὰ, ἀπὸ πόσο καιρὸ ξέριτε τὴ Μαρία; Ποιὰ εἶναι ἡ φιλία τῆς; Εἶναι πλούσιοι ἄνθρωποι καὶ καθὼς πρέπει;

— Κάμετε μου τὴ χάρη νὰ σᾶς ρωτήσω καὶ γὼ με τὴ σειρά μου, εἶπε ἡ Ναντζέντα, γιαιτὶ με ρωτᾶτε γαλλικὰ;

— Δεσποινίδα...δὲν πολυξέρω...

— Αἶ καλὰ, τὸ ξέρω ἐγὼ. Ἡ Μαρία εἶναι μιὰ χαριτωμένη κοπέλα, πού μιλάει ἄσκημα τὰ γαλλικὰ, πρόστεσε ὕστερα ἀπὸ μιὰ πάψη.

— Εἶναι πολὺ παραζενη καὶ πρωτότυπη.

— Πρωτότυπη εἶναι ἕνα παίνεμα στὸ στόμα σας, στὸ στόμα μιανοῦ ἀνθρώπου πρακτικοῦ; Καὶ γὼ τὸ ἴδιο τάχα σᾶς φαίνουμαι πρωτότυπη; Ἄ, πιστεῶ πὼς τὸ φεγγάρι βγήκε. Νὰ ἢ ἀντιφεγγιὰ του στὶς λεῖκες; πρέπει νὰ φεύγω; πᾶω νὰ εἰπῶ νὰ μὴ σελῶσυνε τὸ Κρασάβσκη.

Ἄλλὰ ὑπὸ τῶν περιφανῶν πλέον καὶ πασιφανῶν θεραπευτικῶν ἐπιτυχιῶν τῆς ὑδροθεραπείας κινούμενοι δὲν εἶναι πλέον καιρὸς ν' ἀνακηφῶμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐγκολπωθῆντες τὰ ἀλλαχθῶ συμβαίνοντα παρ' ἡμῶν δὲ ἐν ἐκτάσει ἀπὸ πολλοῦ καὶ πολλὰς διευκρινισθέντα καὶ ἀνακοινωθέντα νὰ παρᾶσχῶμεν εἰς μὲν τοὺς πάσχοντας τὸ μέσον τῆς ταχείας ἀσφαλοῦς ριζικῆς καὶ οἰκονομικῆς θεραπείας των, εἰς δὲ τοὺς ἰαιτροὺς τὸ ἀλάνθαστον κατὰ τῶν δξέων νοσημάτων ἀντιφάρμακον ὅπερ οἱ πλεῖστοι ἀποφεύγουσι;...Νομίζουμε ὅτι ἐπίστη καιρὸς. Διὰ τοῦτο ὅπως πρῶτος μεταξὺ τῶν παρ' ἡμῶν ἀνεγνωρίσαμεν καὶ ἀνεκηρίξαμεν τὴν ἱαματικὴν ἰδιότητα τοῦ ὕδατος καθ' ὅλων τῶν δξέων νοσημάτων...εἶτα κηρύσσομεν διὰ τῆς φίλης «Πατρίδος», ὅτι ἀνάγκη νὰ ληφθῆ πρόνοιά της παρὰ τῶν δυναμένων πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν διάδοσιν τῆς ὠφελιμοιότητος ταύτης μεθόδου διὰ τῆς διδασκαλίας μὲν ταύτης ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ ὑπὸ τινος καθηγητοῦ τῆς ἱατρικῆς εἰς τοὺς Φουιητάς, διὰ τῆς ἰδρύσεως δὲ κατὰ τῆς ἰατρικῆς ὑδροθεραπευτικῆς κατὰ τῶν δξέων νόσων.

Βακοῦ 24 τοῦ Ἁϊ Δημήτριου 1906.

ΚΩΣΤ. ΛΑΝΑΡΑΣ

ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ

Θάναί μέσανυχτα. Οἱ ἀνέμοι
θὰ κλαῖν πικρὰ καὶ λυπημένα.
Τὰ νυχτοπούλια θὰ κρυώνουν
μέσ' οἱς φωλιές τους στρομωγμένα.

Νέφη πυκνὰ θὰ σκοτεινιάζουν
τὸν κόσμον ὅλον πέρα ὡς περὰ
Θάλασσά νὰ μᾶς φώτιση
τοῦ Φοῖβου ἢ κόρη, ἢ ἄσπερη Ἡμέρα.

Ὅλα τοῦ κόσμου τὰ ρημάδια
στά ὄρη ἐκεῖ καὶ στά λαγκάδια
θὰ κλαῖνε σὰ θλιπτὴ καμπάνα.

Κ' ἐγὼ—καλότυχος—οἰμά σου
γυροῦς θὰ βρῶ στὴν ἀγκαλί σου
μιὰ φίλη αἰώνια καὶ μιὰ μάνα.

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

— Εἶναι σελωμένος, εἶπε ὁ μικρὸς Κοζάκος, πού φάνηκε στὴ λουρίδα τὸ φῶς, πού ἔπεφτε κατὰ τὸν κῆπο, ἀπὸ τὸ σαλόνι.

— Καλὰ. Μάσσα, πού εἶσαι; ἔλα νὰ με χαιρετίσης.

Ἡ Μαρία βγήκε ἀπὸ τὴ γειτονικὴ κάμαρα. Οἱ ἄλλοι σηκωθήκανε ἀπὸ τὸ παιχίδι.

— Φεύγετε τώρα; εἶπε ὁ Ἰπατόφφ.

—Ναί, εἶναι καιρὸς. Καὶ προχωρώντας στὴ γιαιλόπορτα: Ὡ, τί νύχτα! Δὲ νοιώθετε σὰ νᾶνασαινη ἢ νύχτα; Τί εὐωδιά; Ὅλα τὰ λουλούδια εἶναι ζυπνημένα καὶ μεῖς πᾶμε νὰ κοιμηθῶμε. Ἄλθθα, Μάσσα, εἶπα στὸν κύριον Ἀστακόφφ, πὼς δὲ μπόρεῖς νὰ ὑποφέρης τὴν ποίηση. Νὰ τ' ἔλλογο μου. Χαίρετε ὅλοι.

Κατέθηκε τρίχοντας τὰ σκαλοπάτια, πήδησε ἀλαφριά στὴ σέλλα: εἶπε: Καλὴ ἀντάμωση αὔριο! Καὶ δίνοντας με τὴ βίτσα τῆς μιὰ στοῦ λαϊμοῦ τ' ἀλόγου τῆς, ἔφυγε με τροκάκι κατὰ τὴ φραξιά. Ὅλοι τὴν ἀκολουθήσανε με τὰ μάτια: Καληντάμωση, εἶπε ἀκόμα πίσω ἀπὸ τὶς λεῖκες. Ἀκουγότανε γιὰ πολλὴ ὥρα ὁ κρότος ἀπὸ τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου καὶ χάθηκε λίγο-λίγο στὴ σιγαλιά τῆς νύχτας.

Ὁ Ἰπατόφφ εἶπε νὰ μπουνε στὸ σπῆτι.

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Η ΓΡΙΑ, Η ΖΩΗ ΚΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Μιὰ φορὰ, ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ζωὴ ἀφῆσαν ἀπὸ τὶς δυὸ τάπομεσήμερο τὶς δουλιές τους κάτω στὴ γῆ, νὰ πᾶνε, λέει, καὶ κομμάτι νὰ σιργιανίσουνε. Μὰ ὄχι μαζί. Ἀφοῦ ποτὲ τους δὲν μποροῦνε νὰ ὑποφέρουνε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, οὔτε μελιονῶνται, μήτε κᾶν ξέρονται ἀφῆτου ὁ Θεὸς τους ἐδίωξε ἀπὸ τὸ σπῆτι τους τέτοια κακὰ ἀδέφρια σὰν εἶτανε. Ὁ Θάνατος ἤθελε νὰ περιγηθῆ ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ, νὰ δῆ παντοῦ τὰ ἔργατά του καὶ νὰ χαρῆ. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ Ζωὴ. Συχνὰ τους τυχαίνει νὰ βγαίνουν ἔτσι ἐξω παρατόντας τὶς ἐννοίες των στοὺς παραμικροτέρους των.

Ὁ Θάνατος τράβηξε δλόβισια κατὰ τὰ Βορειανὰ μέρη τῆς Ἐβρώπης, νὰ βρῆ τοὺς Χειμῶνιδες πού εἶναι φίλοι του καὶ σὰν τὰ πέρασε ὅλα κατέθηκε γραμμὴ στὴ Μεσόγειο νὰ ριζῆ, μιὰ ματιὰ στὴ Θεσσαλία πού γίνονταν ἕνας πόλεμος, καὶ κατόπι σάλταρε μιὰ στὴν Πόλη νὰ ξεκουραστῆ. Ἡ Ζωὴ, καὶ κεινὴ μόλις ξεπόρτισε, πῆρε πρῶτα πρῶτα τὸν ἀγαπημένο της τὸ δρόμο τῆς Ἀνκτολῆς, πῆγε γύρισε στὶς Ἰντίες, στὴν Αἴγυπτο, στὴν Ἑλλάδα πού ἔχει γλυκὸ τὸ φῶς, καὶ ἀπὸ κεῖ πετάχτηκε ὡς τὴν Πόλη, ὄχι γιὰ νὰ ξεκουραστῆ, ἀφοῦ ἡ Ζωὴ δὲν πρέπει νὰ ξεκουράζεται ποτὲς, παρὰ γιὰ νὰ τὴν καμαρώση. Ἐφαχνε νᾶβρη κανέναν τόπο νὰ βλέψη, μὰ μὲς τὸ μεσημέρι ὅλοι κοιμοῦνταν, στά σπῆτσια, στά μαγαζιά καὶ στά σοκάκια καὶ ἀφῆ δὲν τῆς ἔρεσε καὶ εἶπε νὰ πᾶη στὸν Κεράτιο νὰ καθίση τουλάχιστο σὲ μιὰ τρελλὴ βάρκα με τὸ παννί.

Ἐκεῖ κοντὰ στοῦ παραθαλάσσιου, καθὼς διέβαινε ἀπ' ἀψηλὰ μπροστὰ ἀπὸ τὰ παραθύρια ἑνὸς μεγάλου σπιτιοῦ, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἢ ταχτικιὰ Κόρη, πῆγε τὸ μάτι της μέσα καὶ ἀπὸ τὰ ὄσα εἶδε μονεμιᾶς μάζωξε τὰ φτερά της καὶ πάτησε. Εἶτανε μιὰ σάλλα γεμάτη ἡλιο, με πεμπελήδικους τοίχους καὶ τὰ σανίδια τῆς τριμμένα χαρτί. Τίποτις δὲν ἀκούγονταν, τίποτις δὲ σειοῦνταν στὴ σάλλα, τὰ ἐπιπλά της στεκόντουσαν βουδὰ καὶ μονάχα ἡ φλογίτσα τοῦ καντιλιῶ πού ἀνοιγόκλειε, ἔδειχνε ὅλη της τὴ ζωὴ.—καὶ ἐν λόγου χάρη πού καὶ πού ἡ ζῆστη ἔμπαζε καμὶ μῦγα ἢ πάστρα τὴν ἐβγαζε. Στὴ μέση ὅμως, σ' ἕνα σκαμνί, καθότανε κουδάρ, καμωμένη μιὰ γριά, βαστώντας τὸ κεφάλι της στὸ χέρι της πού τῆς τόπαινε ὁ ὕπνος κάτω καὶ πάλι τῆς τὸ μολαινε νᾶνεβαίνη. Κ' ἔκανε πιά ὄλοένα

— Εἶναι πολὺ ὁμορφα νὰ εἶναι κανεὶς ὄξω, εἶπε, μὰ καλύτερα ἀκόμα εἶναι νὰ ξαναρχίσουμε τὴν παρτίδα μας.

Μπήκανε. Ὁ Ἀστακόφφ ξαναρώτησε τὴ Μαρία:

— Γιαιτὶ, τῆς εἶπε, δὲ σᾶς ἀρέσει ἡ ποίηση;

— Οἱ στίχοι δὲν μ' ἀρέσουνε, ἀποκρίθηκε.

— Θὰ διαβάσατε τάχα πολὺ λίγο;

— Δὲ διάβασα, μὴ διαβάσανε κάποιους.

— Καὶ οἱ στίχοι τοῦ Πούσκιν δὲ σᾶς ἀρέσουνε τὸ ἴδιο;

— Καὶ τοῦ Πούσκιν ναί.

— Γιαιτὶ;

Ἡ Μαρία δὲν ἀποκρίθηκε. Κι ὁ Ἰπατόφφ γέροντας πίσω ἀπὸ τὴν καρέκλα του εἶπε μ' ἕνα καλὰγαθο χαμογέλιο, πὼς δὲν εἶτανε μονάχα οἱ στίχοι πού δὲν ἀρέσουνε τῆς Μαρίας, πὼς τὸ ἴδιο δὲν ἀγάπαε τὴ ζῆχαρη, καὶ τίποτε πού νὰ εἶναι γλυκὸ.

— Μὰ εἶναι καὶ στίχοι πού δὲν εἶναι γλυκοὶ, φώναξε ὁ Ἀστακόφφ.

— Χάρη λόγου.

Ὁ Ἀστακόφφ ἔβλεπε τ' αὐτὴ του. Ἡξέρε καὶ κεινὸς λίγους στίχους ἀπόξω, καὶ νὰ ζητήση ἕναν τόμο τοῦ Ἰπατόφφ θὰ εἶτανε κουταμάρα.

— Νὰ, εἶπε ὕστερα, ξέριτε τὸν Ἀντζάρ, τὸ

ύπνομετάνοιες χωρίς να δίνεται ναποκοιμηθῆ. Θά τραβήχτηκε στη μέση της σάλλας για νάσαι πιό εκεί από τόν τοίχο, να μήν έρθη καμιά τρίχα ή καμιά σκόνη επάνω της, έτσι καθαρτυμένη κ' έτσι όμορφη γριά πού εΐτανε.

'Αφτά είδε ή Ζωή, κι άντίς να πάη εκεί πού έλεγε, μπήκε τώρα στη σάλλα και σιγόγυρε στο μιντέρι. 'Η χαρά κι ό ήλιος λαμπραίνανε τάγγελικά της κοψίδια, γιατί χαιρόνταν πού οι 'Ιδέες οι φιληνάδες της δέν άφιναν τή γριά να ήσυχάση, τάχα πώς άτή της νικούσε παντού κι όχι εκείνος. Χαιρόνταν άκόμη νάχη μπροστά της τό θάμα της, τή γριά άφτή πού έκάτο χρόνια ζωή τήν κάμανε νάγαπιέται ξανά, με τή γλυκειά κι άθώα της μορφή, όπως άγαπιούνταν όταν εΐτανε κοριτσάκι.

'Εκεί πού κοιτάζε κ' έφτυχούσε ή Ζωή, μιά σκιά κάλυψε τό παραθύρια και πρόβαλον τά κιτριναίρικα μούτρα του Θανάτου. Σάν τόν είδε ή Ζωή — κλείσανε τά μάτια της — έτρεξε να κρυφτή μέσ' τόν ήλιο τών μπερντέδων. 'Ο Θάνατος δίχως να τήν παρατηρήση μπήκε μέσα κ' έσυρε να κάτση στην πιό σκοτεινή κόχη της σάλλας. Κι άφτός σάν είχε φτάσει στην Πόλη, γύρεβε τόπο καλό να ξεκουραστή και πήγαινε στο 'Ιπι που είναι τά τούρκικα μνήματα, να ξαπλωθή και να κουβεντιάση με τά κυπαρίσσια. Μά έπαθε ό,τι και ή Ζωή ή σπιταρόνα άφτή, ή σάλλα άφτή, πού δέ βασιλέβε μέσα τους ούτε του λόγου του ούτε 'Εκείνη, τόν κάμανε να κοντοσταθή και σά στοχάστηκε τή γριά ντραπήκε στον κόσμο τέτοια μιά νάσαι γριά. Γι' άφτό μπήκε μέσα και τώρα από τήν κόχη του ζαρωμένος τήν κοιτάζε άγρια άγρια.

Κακόμορη γριά! 'Εκείνου ό άδερφός ό 'Υπνος και Κεινης οι φιληνάδες οι 'Ιδέες παίζανε με τό κεφάλι της και της τό χτυπούσανε σάν τόπι κάτω κι άπάνω. Μιά στιγμή γλίτσησε τό χέρι της κ' έφυγε τό κεφάλι της και τόσο άλλόκοτα κατακύλησε μέσ' τήν ποδιά της πού ό Θάνατος γέλασε κι άπ' τάτζαμήςτικο γέλιο του φάνηκε πώς δέν είχε γελάσει ποτέ στην ύπαρξή του...

Κι αυτό τό παιγνίδι ξακλουθούσε για πολύ στην έρημη σάλλα εκείνο τάπομεσήμερο μονάχα πού τό καντίλι συντρόφεβε τόν πόνος της γριάς με τό ψυχολάχημά του ως να τό δουλέβανε κι άφτό ό θάνατος κ' ή Ζωή. Μιάν άλλη πάλι στιγμή τό κεφάλι της γριάς γκρέμησε με τόσην όρμη πού πήγε και χώθηκε μέσα στα γόνατά της, για πάντα θά νά-

λεγες άφού τρέμαζε κ' ή κορρούλα της Ζωής σε βαθμό πού να κουνιούνταν οι μπερντέδες. Μά στο λεπτό άγρίεψε κατακόκκινη ή φλογίτσα του καντιλιού, ύστερα φούσκωσε με μιά μεγάλην άνάσα κ' έσκασε μ' ένα δυνατό πάτ. Τά εικονίσματα είχανε τρίζει.

'Η γριά ξαφνισμένη όρθώθηκε κ' οι 'Υπνοι ζετινάχτηκαν τρομαγμένοι από τά βλέφαρά της. Τήν ίδιαν ώρα τά πνέματα πού τριγυρούσανε στη σάλλα είδαν: μιάν 'Ιδέα ρασοφορεμένη να τρέξη από τάλλο μέρος και να λήη της γριάς να πά να τανάψη. 'Ο Θάνατος σούλιασε! 'Εσφιγγε τά δόντια του δέ βάσταζε πιά, σηκώνεται, βάζει τά χέρια στις τσέπες του πού έχει τά θανατικά, παίρνει τήν νταμουλόπλακα και πάει και της χτυπά μιά της γριάς στην κεφαλή. 'Η γριά έμεινε στον τόπο ξερή. 'Η Ζωή όμως δέν καταδέχτηκε να του μιλήση του Σιχαμένου τόν άρρησε να φύγη κι άμα έφυγε σίμωσε στη γριά, πήρε τή χρυσή της ψυχή και πάησε να τήν αναστήση σ' άλλον κόσμο.

Τό βράδυ, σά γύρισαν στο σπίτι οι γιοι, οι κόρες και τά εγγόνια της γριάς, τήν ήθραν πεθαμμένη στο σκαμνί, έκαμαν τό σταθρό τους, κ' είπαν πώς πήγε με καλό θάνατο.

N. ΓΙΑΝΝΙΟΣ

ΓΑΥΚΟΝΕΠΙΑΣΜΑΤΑ

ΣΚΛΑΒΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Λέφτερη ή καρδιά μου ζεπετζ και σάν τό γεράκι του βουνού από κορρούλα γλυκοτηρή τήν όμορφιά της φύσης. Καμιά ως τά τώρα σαΐτια άπ' τις άλάθεφτες εκείνες πού άδιακόπα ζερβόδεφα σκορπάει τό λυσσιασμένο ψυχοπαίδι της Κύπριας, δέν τήν πέτυχε γιατί πάντα ξεχνούσαστη πετζ ψηλά, και στα κορροβούνια φωλεύει. Και κάποτε σά χρυσόγαλανη πεταλούδα από άνθό σε λούλουδο καταβαίνει κι άφίνει τάγνό της φίλημα σταδέφρια της τά ταιριαστά στην όμορφιά και χάρη μακριά όμως πάντα άσ' τά δίχτυα πού με τέχνη τάχει άπλωμένα τριγύρω ή έρωτιαρική θεά. Πάντα τό καλό αγαπάει, τήν όμορφιά ζηλέβει στη Ζωή, στην τέχνη, και στη φύση όλη. 'Αλλά τέτοια λεφτεριά τή ζούλια πάντα κεντάει της δόλιας και πεισματάρας θεάς, πού όλες τις καρδιές σκλάβες της θέλει να ξεσέρνουνται στα πόδια της καίγοντας λιβανωτά και θυμιάματα στον αιώνο της βωμό.

Τέτοιο με ήθελε και μένα ή θεά και δέν άργησε να πετύχη. Μόλις τό βράδι είχαν άφίσει τό λιμανάκι μας σφυρίζοντας τρελλά, και ή παρία μας άφού έμαθε τά νέα άπ' τις έφημερίδες έκάθησε στη μικρή μας πλατιά κάτω άπ' τό τρεμουλιαστό φως του φαναριού πού εΐταν στημένο εκεί στη μέση, και άρχισε τήν κουβέντα τήν άτέλειωτη εκείνη σε γέλια και χαρές. Λόγια άπ' έδω, καλαμπούρια άπ' εκεί, έσερνε κ' έδινε ή λίμα με τήν ιδιωματική εκείνη ζωηράδα πού μόνο ό Ρωμιός μπορεί και τήν έχει. Μόνος έγω έμενα βουβός μες στο ρωμαϊκό κείνο πανδαιμόνιο, και σά να καθόμουνα σε κάρβουνα, κάποτε σηκωνόμουν, γύριζα άπ' έδω, γύριζα άπ' εκεί. 'Απ' τό πουρνό με είχε πλημμυρίσει μιά άλογη στενοχώρια. Κάτι γύρευε ή ψυχή μου και δέν μπορούσε να βρῆ. Μιά σύφλογη λαχτάρα τρεμούλιαζε μέσα μου. Οι θύμησες της περασμένης μου ζωής σάν ταιές ξεγλυστρούσαν μπρός άπ' τά μάτια μου σά σε κινηματογράφο μέσα, και κάθε μιά με μιά δίστομη μάχαιρα κεντούσε και μιά έπουλωμένη πληγή της καρδιάς μου. 'Ω τις γλυκόπικρες άνάμνησες τών περασμένων χρόνων!

Τά γέλια τω φίλω μου με πειράζανε. Δέ μπορούσα πιά να καθίσω. Πάιρνω λοιπόν άδεια και τραβώ κατά τόν κάθο. Πήγαινα στο δρόμο, και σάν τό λαγωνικό σε κάθε λαφροπάτημα έγύριζα ζερβόδεξα τά μάτια μου στους δρόμους και σοκκια μήπως και ξεπροβάλλει εκείνο πού ποθεί ή καρδιά μου. 'Εφτασα στον κάθο, εκκωάρωσα λίγο τήν ήσυχη και άκυματιστη θάλασσα, πού τή χρύσωνε τό χλωμό μισοφέγγαρο, με τά λαμποκοπούντα άστέρια. Γλυκοτήρησα έπειτα τά όνειρεμένα μας νησάκια πού στην άλαφρή κυματωσιά της θάλασσας, — όμοια με τό πρώτο γέλιο ροδαλής παρθένας, — έπλέγανε σάν άγρηντοι δορυφόροι του νησιού μας. 'Ακουσα τό παιχιδιάρικο κυματάκι πού στριφογύριζε στις βραχότρυπες και κελάρυζε γλυκά γλυκά στα προπόδια τω νησιώνε. 'Αγνάντεψα και πιό μακριά εκεί πού ή ματιά χάνεται στην άπέραντη γαλαξία άνοιχτωσιά, μήπως και ξεπροβάλλει είτε σά νεράιδα άπ' τά νερά, είτε σάν ζωτικιά άπ' τό βουνό, τό κάτι πού ή καρδιά στα νειάτα της λαχταρά.

Του κάκου! Μόνο ή στριγγιά φωνή κάποιας κουκουβάγιας — τρανόγλωσσου διαλαλατή της νέκρας και κακομοιριάς μου άποκρίθηκε σάν τό κύκνειο τραγούδι σθηνάμενης έλπίδας. 'Εγύρισα πίσω. Φτάνω στους φίλους πού βυθισμένοι στην αιώνια λίμα, δέ

δέντρο του θανάτου; Είναι αδύνατο να είπη κανείς πως μια τέτοια ποίηση είναι γλυκειά.

— Άπαγγείλτε μας, είπε ή Μαρία χαμηλώνοντας τό κεφάλι.

'Ο 'Αστακόφφ έρριξε τά μάτια προς τό ταβάνι, σούφρωσε τά φρύδια, πήρε μιά στάση σοβαρή, κι άπάγγειλε τους άκόλουθους στίχους. (*)

Σε άκαρπη έρμιά κι' άψύχωση, και σε μιά χέρσα γή Φρυγμένη από του άνεμου τάρταμα λιθοβρία
'Ο 'Αντζάρ όσαν βιγγλάτορας του τρέμου θά στηθή
Μέσα στην πλάση μοναχός κι' από τόν κόσμο χωρία.
'Η φύση ή μάνα τών στεπών, πού αλλάζει όψη αιώνια
Σε ώρα όργης τόν έπλασε, και πύτισε έλαφρό
Φαρμάκι κάθε ρίζα του, κι' ως με τά μαύρα κλώνια
Και τό φαρμάκι εξέχουσε θανατηρόν άφρό
Στη φλούδα τήν άποξηρη στη μεσημέρια κάψα,
Και προς τό βράδυ πήζουσε τά δάκρυα της φριχτά
Διάφανα, κι' ούτε φτέριασμα κι' ούτε πουλάκιου κλάψα
Δέν άγροικιέται όλόγυρα, κι' ούτε ένα ζω σκιαχτά
Γιά να ζυγώνη άποκοτάει, και μόνο ή σφουονίλα

(*) Κάθε ρούσος τό ξέρει απόζω τό ποίημα. Στο πρωτότυπο δέν είναι δημοσιευμένο γιατί άπαγορεύεται από τή λογοκρισία. Στο γαλλικό είναι πεζά μεταφρασμένο.

Ούρλιαζει άπάνω του με όρμη, κι όταν άργά διαβῆ
Φεύγει μακριάθε παίρνοντας τήν έρημ φαρμακία.
Κι' αν πλανημένο σύμφεο περνάει κι' άνδροσίσει
Τά φύλλα του τά ύπνοτερα, πικροσταλάει νερό
'Από κλαδιά βαρήσκωτα και σε άμμο κερτερό.
Με μιά ματιά ένας άνθρωπος με προσταγή θά στείλη
Τόν άλλο στού θανατηρόν δέντρο τό μαύρο όρόμο
Πού θά γυρίση παίρνοντας φαρμάκι, ανατριχίλα,
Να φέση θανατίσιμο νερό και ροίσει τρέμο
Κ' ένα κλαδί με σ' άγγιχτα τά μαρμαμένα φύλλα.
'Ιθρος τόν τρέχει όλόκρονος σε παγωμένο αϊλάκι
'Από τό άγρό του μέτωπο. Τό φέρνει και στή γή
Λιγάνε άπάνω στο ψαθί και χύνε μαύρα δάκρυα,
Και ξεψυχάει ό άμοιρας ό σκλάβος στην πληγή
Του άνίκητου. Κι' ό πρίγκηπας ποτίζει με φαρμάκι
Τά γρήγορα τά βέλη του, τή φαρμακίσιαν άκρη,
Θάνατο σπέρνοντας, ώϊμέ, στους ήσυχας γειτόνους.

'Υστερα από τήν πρώτη στροφή, ή Μαρία σήκωσε άργά τά μάτια και τά κάρφωσε στον 'Αστακόφφ. Κι' όταν τέλειωσε:

— Για χάρη, του είπε, ξαναπέστε το.

'Ο 'Αστακόφφ άπάγγειλε πάλε τόν 'Αντζάρ. 'Η Μαρία πέρασε στην άλλη κάμερα. 'Υστερα γύρισε με μιά πέννα και χαρτί και του είπε:

— Σας παρακαλώ, γράψτε το μου.

— Μ' εύχαρίστηση. Μά μου φαίνεται πηράζενο πως αυτοί οι στίχοι μπορούσαν να σας άρέσουν. Σας τους άπάγγειλα μόνο και μόνο για να σας άποδείξω πως όλοι οι στίχοι δέν είναι γλυκοί. Νά τοι, είπε, βάνοντας ένας σιμάδι θαλαστικό στην άκρη του ύστερνου. 'Η Μαρία τόν εύχαρίστησε και πήρε τό φύλλο.

Μισή ώρα άργότερα φέρανε τό δείπνο, και σε λίγο καθένας πήγε στην κάμερα του. Του κάκου ό 'Αστακόφφ κατά τό δείπνο δοκίμαζε να κάμη τή Μαρία να μιλήση. Εΐτανε δύσκολο να πιάση κουβέντα μαζί της. Και τά ανέκδοτα πού δηγιότανε λίγο ένδιαφέρονε τή γειτόνιαστα του, μόλο πού μεταχειριζότανε τις πιό διαλεχτές έκφρασεις. Πλαγιαζοντας ό 'Αστακόφφ δέν μπόρεσε να ξεφύγη να μη συλλογιστεί τή Μαρία και τή Ναντέντα. 'Οστόσο θά κοιμότανε γλήγορα ά δέ τόν έμπόδιζε ό γείτονας του ό Γέγκορ Καπίτονις, ό άντρας της Μαρτόνας Μαρκόβνας. Εΐτανε γδυμένος και πλαγιασμένος στο κρεβάτι του, κ' έπιασε μιά άσωση κουβέντα με τό δούλο του. Τούκανε μάθημα ήθικής. Κάθε λόγος του έφτανε καθαρά στ' αυτιά του 'Αστακόφφ. 'Ενα λεπτό μεσοχώρισμα χάριζε τις δύο κάμερες. «Κράτα